

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä maaliskuuta 2006 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta an-
netun lain muuttamisesta (HE 17/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Kirsi Päivänsalo, sosiaali- ja
terveysministeriö
- lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin, oi-
keusministeriö

- tarkastusyksikön päällikkö Niina Jussila, Va-
kuutusvalvontavirasto
- kehityspäällikkö Maijaliisa Takanen, Eläke-
turvakeskus
- lakimies Sanna Kujala, Työttömyysvakuutus-
rahasto
- lakimies Mika Mänttari, Tapaturmavakuutus-
laitosten liitto
- asiantuntija Johan Åström, Elinkeinoelämän
keskusliitto ry
- sosiaalipoliittinen asiantuntija Petri Musta-
kallio, Suomen Ammattiliittojen Keskusjär-
jestö SAK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan työttömyysetuuksien ra-
hoituksesta annettua lakia muutettavaksi. La-
kiin lisättäisiin säännökset asiakirjojen, tietojen
ja toiminnan julkisuudesta sekä oikeudesta saa-
da ja luovuttaa tietoja.

Esityksessä ehdotetaan, että työttömyysva-
kuutusrahastoon, vakuutuslaitoksiin ja Tapatur-
mavakuutuslaitosten liittoon sovelletaan viran-
omaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia
käytettäessä julkista valtaa sekä salassapitovel-
vollisuutta, vaitiolovelvollisuutta ja hyväksi-
käyttökieltoa myös silloin kun kysymys ei ole
julkisen vallan käytöstä. Esitys sisältää säännök-
set työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun
lain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja tie-
tojen julkisuudesta ja salassapidosta vakuutus-

laitoksissa, Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa
ja työttömyysvakuutusrahastossa. Esityksessä
ehdotetaan säädettäväksi lisäksi työnantajan tie-
tojenantovelvollisuudesta ja työttömyysvakuu-
tusmaksun perintää toimeenpaneiden yhteisö-
jen, perintää valvovan työttömyysvakuutusra-
haston sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja
Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta saada ja
luovuttaa salassa pidettäviä tietoja salassapito-
säännösten estämättä.

Esityksessä ehdotetaan työttömyysvakuutus-
rahastoon perustettavaksi työttömyysvakuutus-
rekisteri. Rekisteriä käytettäisiin työttömyysva-
kuutusmaksujen perinnän valvontaan, ohjauk-
seen ja kehittämiseen, työttömyysvakuutusmak-
sujen suuruuden määrittämiseen ja ilmoittami-

seen, tilastointiin, työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien väärinkäytösten torjumiseen ja selvittämiseen, työnantajan omavastuumaksun

määräämiseen sekä lainsäädännön valmisteluun ja seurantaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2006.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

Työttömyysvakuutusmaksurekisteri

Lakiehdotuksen 26 a §:ään on ehdotettu otettavaksi yksityiskohtaiset säännökset rekisterin käytöstä ja tietosisällöstä. Säännösehdoituksesta ilmenee, ettei rekisterinpidossa ole tarkoitus poiketa henkilötietojen käsittelyä koskevan yleislain eli henkilötietolain (523/1999) mukaisesta sääntelystä.

Henkilötietolain 8 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan henkilötietoja saa käsitellä, mm. tallettaa rekisteriin, jos käsittelystä säädetään laissa tai jos käsittely johtuu rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tai sen nojalla määrätystä tehtävästä tai velvoitteesta.

Työttömyysvakuutusrahasto on työttömyysturvan rahoituksesta annetun lain (555/1998) 9 §:n mukaan työnantajan ja palkansaajan rahoitusosuuksien järjestämiseksi ja työttömyyskassojen tukemiseksi perustettu rahasto, joka vastaa työttömyysetuuksien rahoituksesta siltä osin kuin valtio ja yksittäiset työttömyyskassat eivät niistä vastaa. Työttömyysvakuutusmaksu peritään lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksun yhteydessä ja kertyneet varat viivästyskorkoineen suoritetaan työttömyysvakuutusrahastolle.

Työttömyysvakuutusrahasto valvoo työttömyysvakuutusmaksujen perinnän toimeenpa-

noa, ja valvonta edellyttää tietoa maksuvelvollisista. Jos rahasto itse perisi suoraan rahastoon varat, maksuvelvollisia koskevat tiedot olisivat sen käytettävissä. Asiallisesti lakisääteistä työtapaturmaa hoitavat vakuutuslaitokset hoitavat maksun perinnän rahaston lukuun. Siten se, että työttömyysvakuutusrahastolla on tieto niistä, jotka ovat velvollisia suorittamaan rahastolle tilittävät työttömyysvakuutusmaksut, on luonnollinen seuraus työttömyysturvan rahoitusjärjestelmästä. Kysymys on siten kiinteästi työttömyysvakuutusrahaston tehtäviin ja asemaan rahoitusjärjestelmässä kuuluvien tietojen käsitte-lystä.

Sama pätee työnantajan omavastuumaksun määräämiseen ja perintään liittyviin tehtäviin. Kuten hallituksen esityksessä on todettu, työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksun periminen ja määrääminen edellyttää vakuutusmaksuvelvollisia ja työntekijöitä koskevien tietojen hankkimista, tallettamista, luovuttamista ja muuta käsittelyä työttömyysvakuutusrahastossa.

Edellä olevan johdosta lakiehdotuksen 26 a §:ssä tarkoitettuun rekisteriin ei ole tarpeen eikä tarkoitettu sisällyttää mitään sellaisia tietoja, jotka eivät olisi tarpeen työttömyysvakuutusrahaston tehtävien hoitamista varten. Työttömyysvakuutusrahaston henkilötietojen käsittelystä on lisäksi yksityiskohtaisemmat säännökset lakiehdotuksen 22 b §:ssä, jossa määritellään työttömyysvakuutusrahaston tiedonsaanti-oikeus ja se, mitä käyttötarkoituksia varten tietoja on oikeus saada.

Saamansa selvityksen perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta katsoo, ettei pykälään ole tarpeen ottaa yksityiskohtaisia säännöksiä rekisterin käytöstä ja tietosisällöstä. Pykälässä mainitaisiin, että rahasto pitää rekisteriä työttömyys-

vakuutusmaksuja koskevien asioiden hoitoa varten. Lisäksi pykälässä olisi hallituksen esityksessä pykälän 6 momenttiin sisältyvät säännökset tietojen säilytysajoista sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain ja henkilötietolain soveltamisesta tietojen salassapitoon ja luovuttamiseen.

Rangaistussäännös

Lakiehdotuksen 26 b §:n 1 momentissa myös huolimattomuudesta johtuva työnantajan tai tämän edustajan tietojenantovelvollisuuden laiminlyönti on ehdotettu rangaistavaksi. Tapaturmavakuutusjärjestelmässä vastaava laiminlyönti on rangaistavaa vain tahallisenä. Kun huolimattomuudesta johtuvasta tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta on mahdollista määrätä maksu korotettuna, sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa säännöksen muuttamista siten, että vain tahallinen tietojenantovelvollisuuden laiminlyönti olisi rangaistavaa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 26 a ja 26 b § muutettuina seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotukset

26 a §

Työttömyysvakuutusrekisteri

Työttömyysvakuutusrahasto pitää sille tässä laissa säädettyjen työttömyysvakuutusmaksuja koskevien asioiden hoitoa varten työttömyysvakuutusrekisteriä. Työttömyysvakuutusrekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä 20 vuoden ajan siitä, kun ne on merkitty rekisteriin. Jollei tässä laissa toisin säädetä, rekisteriin talletettujen henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999).

26 b §

Rangaistussäännös

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan (*poist.*) laiminlyö 22 d §:n mukaisen tietojenantovelvollisuutensa tai antaa sen piiriin kuuluvan tiedon virheellisenä, on tuomittava, jollei teko, huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat, ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaisen tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta sakkoon.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

StVM 8/2006 vp — HE 17/2006 vp

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Leena Rauhala /kd
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Juha Rehula /kesk
	Anne Holmlund /kok	Osmo Soininvaara /vihr
	Anneli Kiljunen /sd	Tapani Tölli /kesk
	Marjaana Koskinen /sd	Raija Vahasalo /kok
	Pehr Löf /r	Erkki Virtanen /vas
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	Tuula Väättäin /sd.
	Aila Paloniemi /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.